

Avsändare
Håkan Svärdman, välfärdsanalytiker
0708-31 53 62

Välfärdstendenser i storstadsregionerna 2009

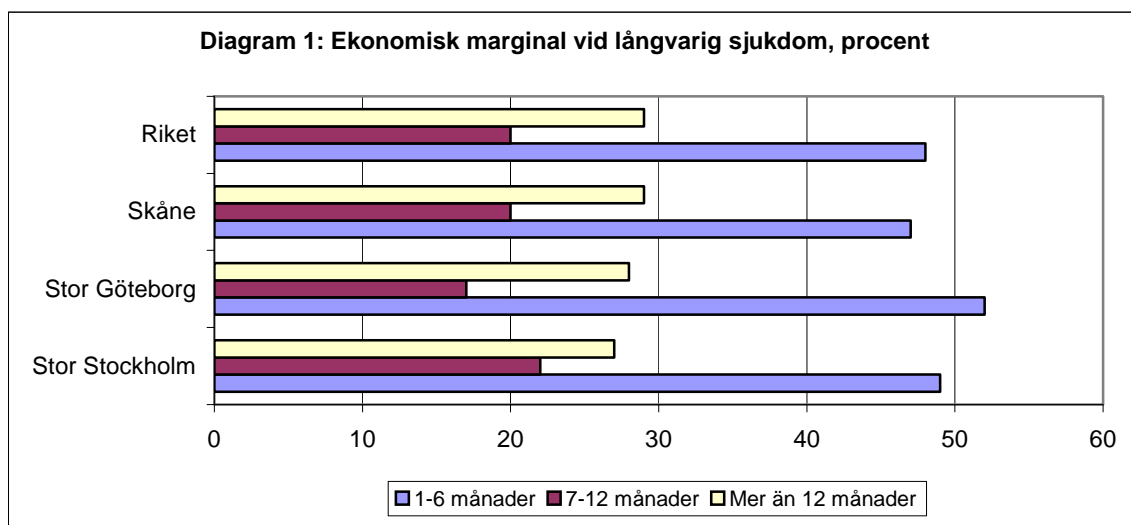
Inledning

I Folksams årliga rapport Välfärdstendens 2009, som presenterades den 5 juli, granskar vi dels försäkringsskyddet för olika grupper på arbetsmarknaden. Dels svenskarnas behov av och attityder till välfärden i allmänhet och socialförsäkringsförmånerna vid arbetsoförmåga i synnerhet. Resultatet från årets undersökning visar bland annat att allt färre svenskar tycker att ersättningarna från samhället är tillräcklig och att individen därför själv måste söka privata alternativ för att garantera en acceptabel levnadsnivå. Jämfört med förra årets undersökning har andelen med inkomst- och sjukförsäkring ökat betydligt. Dessutom uppvisar svenskarna allt mer individualistiska värderingar när det gäller välfärd.

Hur ser situationen ut landets storstadsregioner? Har befolkningen i dessa regioner större eller mindre ekonomiska marginaler när de drabbas av sjukdom? Är deras förtroende för den offentliga välfärden högre eller lägre? Och påverkar det i så fall deras efterfrågan på privata försäkringar? Det är några av frågorna som vi belyser i denna rapport. Underlaget för rapporten har vi hämtat från intervjuundersökningen som genomfördes med anledning av Välfärdstendens 2009. Intervjuerna genomfördes av Synovate under perioden 16 april – 12 maj i år. Sammanlagt intervjuades 2 521 personer, varav 1 105 bor i Storstadsregionerna Skåne (403), Storgöteborg (266) och Storstockholm (436).

Göteborgarna har sämst ekonomisk marginal vid sjukdom

Andelen som upplever att marginalerna är små om de skulle drabbas av långvarig sjukskrivning tenderar att öka i landet. Nästan hälften av de intervjuade tror att de inte skulle klara att bibehålla sin standard i mer än sex månader som sjukskriven. Motsvarande andel i Skåne-regionen är 47 procent, 49 procent i Stockholm och högst i Göteborg, 52 procent. Den bredaste ekonomiska marginalen har skåningarna där 29 procent säger att de skulle klar av att bibehålla sin standard i mer än 12 månader vid sjukdom

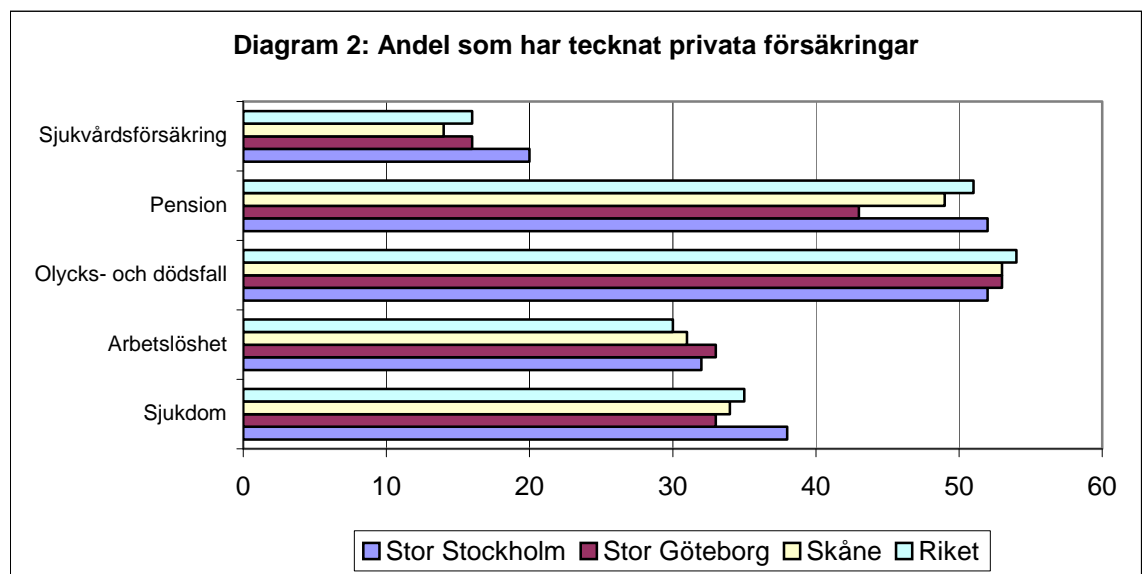


Stor efterfråga på privata välfärdsförsäkringar i Stockholm

I välfärdstendens 2009 konstateras att de faktiska ersättningsnivåerna i socialförsäkringssystemet minskar på grund av skillnaden i beskattning mellan lön och försäkringsersättningar och förändrade beräkningsregler.

Arbetskadeföräntan, som ska motsvara 100 procent av tidigare lön, har minskat till 93 procent av nettolönen. Sjukpenningen, som ska vara 80 procent av den sjukpenninggrundande lönen, ligger i genomsnitt på 73 procent av nettolönen vid långvarig sjukskrivning. Vid stadigvarande sjukdom utgår sjukersättning på 62 procent av den genomsnittliga nettolönen och inte på 64 procent som lagen föreskriver. Medan ersättningsnivån sjunker till 58 procent för en genomsnittslöntagare om han eller hon blir arbetslös.

Ska individen kunna bibehålla sin standard måste hon därför komplettera sitt skydd i form av kollektivavtalade eller privata försäkringar. Därför är det inte överraskande att allt fler tecknar privata försäkringar. Denna tendens är starkast i Stockholmsregionen. Här hittar vi den högsta andelen med försäkringar som ger ersättning vid sjukdom och pension samt sjukvård. Medan andelen privata försäkringar i Skåne- och Göteborgsregionen ligger lägre än riksgenomsnittet.

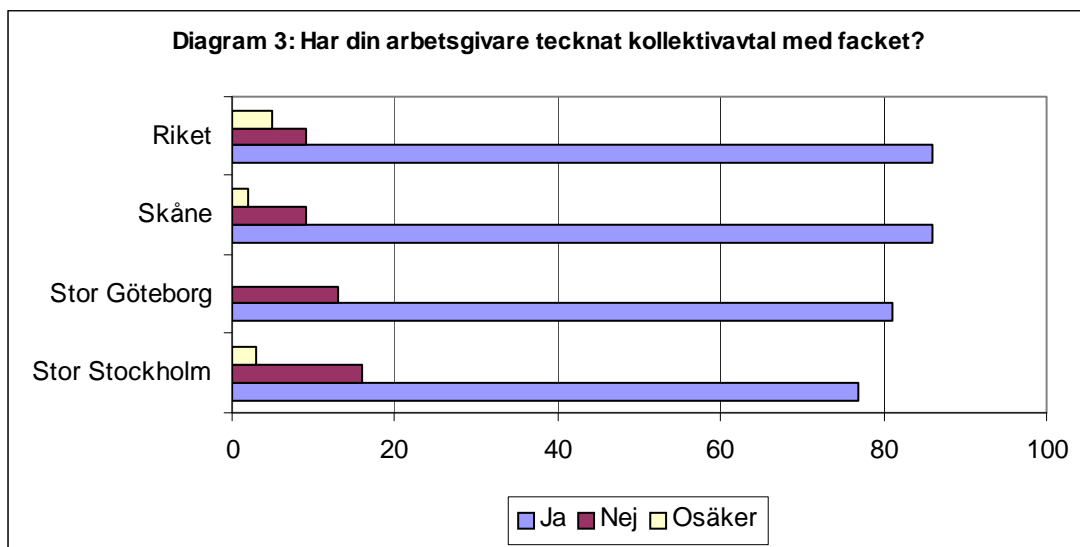


Tabell a: Andel som har tecknat privat försäkring för att komplettera socialförsäkringsskyddet och sjukvård

	Stor Stockholm	Storgöteborg	Skåne	Riket
Sjukdom	38	33	34	35
Arbetslöshet	32	33	31	30
Olycks- och dödsfall	52	53	53	54
Pension	52	43	49	51
Sjukvårdsförsäkring	20	16	14	16

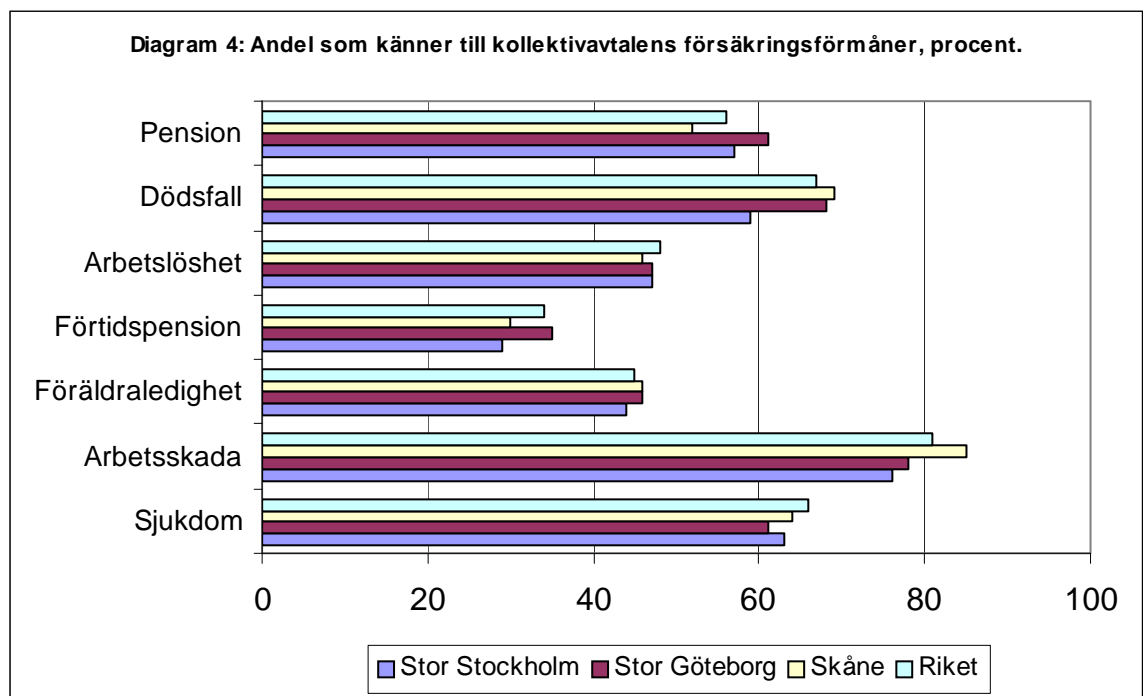
Färre med kollektivavtal i Stockholm och Göteborg

I Välfärdstendens 2009 uppger 86 procent att de arbetar på arbetsplatser med kollektivavtal, medan nio procent saknar motsvarande avtal och fem procent är osäkra på vilka villkor som gäller på deras arbetsplats. Det betyder att mellan 360 000 till 560 000 anställda kan stå utanför kollektivavtalens försäkringsskydd i hela landet. Av storstadsregionerna är det endast Skåne som når upp till riksgenomsnittet, medan andelen med kollektivavtal uppgår till 81 procent i Göteborg och endast 77 procent i Stockholm.



Stockholmarna är okunniga om kollektivavtalens försäkringsförmåner

Svenskars kännedom om de kollektivavtalade försäkringsförmånerna uppvisar stora luckor. Kännedomen om försäkringsskyddet är som högst där risken för skadehändelse i arbetet är som lägst, det vill säga dödsfall och arbetsskada. Medan kännedomen om skyddet för händelser som är betydligt vanligare såsom förtidspension, arbetslöshet och pension är betydligt lägre. Bland storstadsregionerna är kännedomen om kollektivavtalens förmåner högst hos göteborgarna som ligger strax under riksgenomsnittet. Inte långtifrån kommer skåningarna medan stockholmarnas kännedom om förmånerna ligger väsentligt under riksgenomsnittet.



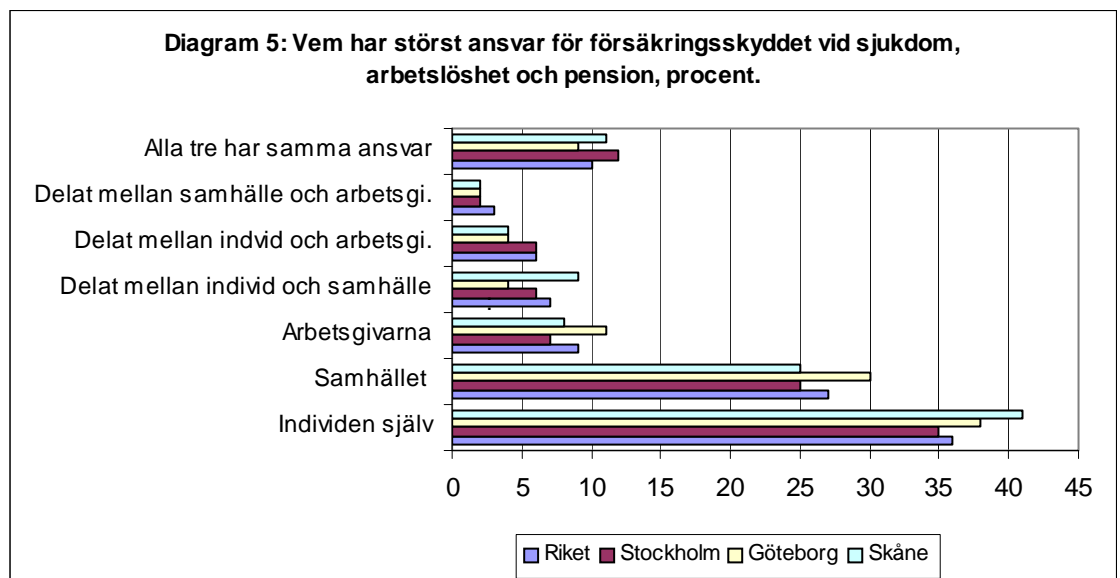
Tabell 2: Andel som känner till kollektivavtalens försäkringsskydd vid följande händelser, procent.

	Stor Stockholm	Storgöteborg	Skåne	Riket
Sjukdom	63	61	64	66
Arbetsskada	76	78	85	81
Föräldraledighet	44	46	46	45
Förtidspension	29	35	30	34
Arbetslöshet	47	47	46	48
Dödsfall	59	68	69	67
Pension	57	61	52	56

Individualistiska skåningar

Vem har störst ansvar för försäkringsskyddet vid arbetsförmåga och pension? På den frågan svarade 36 procent av de intervjuade som deltog i Valfärdstendens 2009 att detta ansvar ska axlas av individen själv. Andelen som tycker att samhället har störst ansvar uppgår till 27 procent. Medan tio procent tycker att detta ansvar ska delas mellan individen, arbetsgivaren och samhället.

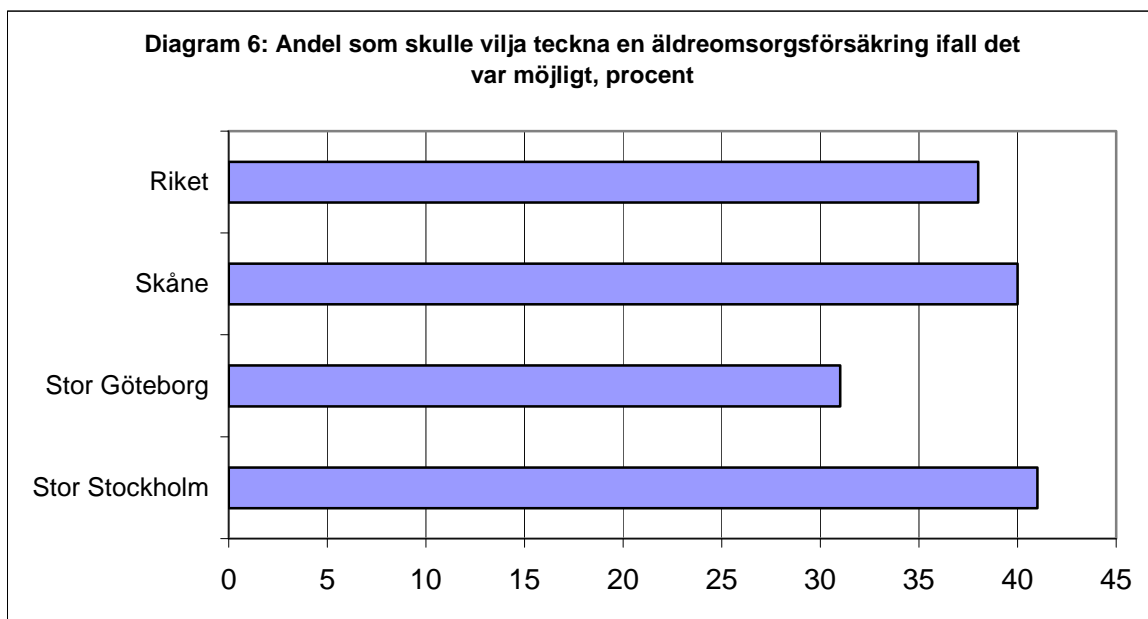
Bland storstadsregionerna har den individualistiska uppfattningen starkast stöd i hos personer som bor i Skåne där 41 procent stöder den ståndpunkten. Medan det lägsta stödet för denna ståndpunkt hittar vi hos stockholmarna, 35 procent. Motsvarande andel hos göteborgarna uppgår till 38 procent. Hos göteborgarna hittar vi det starkaste stödet för ståndpunkten att samhället ska ha det största ansvaret för försäkringsskyddet, 30 procent.



Stor intresse för äldreomsorgsförsäkring i Stockholm

För att få en uppfattning om förtroendet för den svenska äldreomsorgen har vi i Valfärdstendens 2009 frågat samtliga intervjuade om de har ett intresse av att köpa en äldreomsorgsförsäkring ifall det var möjligt. Andelen som svarande ja på denna fråga uppgick i år till 38 procent, medan 49 procent svarar nej.

Hos storstadsregionernas befolkning är intresset för äldreomsorgsförsäkring störst i Stockholm där 41 procent skulle vilja teckna en sådan försäkring. Och 40 procent av skåningarna 31 procent av göteborgarna gör det samma.



Datum
2009-09-28Beteckning
Rapport**Avslutande reflektioner**

Sammantaget visar resultaten från vår intervjuundersökning att befolkningen i storstadsregionerna inte har mer gemensamt med varandra än vad de har med riksgenomsnittssvensken. Närmast riksgenomsnittet kommer skåningarna, medan de två andra storstadsregionerna avviker från snittet när det gäller andelen personer som arbetar på arbetsplatser med kollektivavtal. Där intar Stockholm bottenplaceringen. Troligen kan detta förklara stockholmarnas låga kännedom om försäkringsförmånerna som följer med dessa avtal. Stockholm avviker dessutom när det gäller efterfrågan på privata socialförsäkringskompletteringar och sjukvårdsförsäkringar. Men trots att stockholmarna köper sådana försäkring i störst omfattning jämfört med övriga är det inte fler där som tycker att det är individen har störst ansvar för försäkringsskyddet vid arbetsoförmåga och pension. Starkast stöd för den ståndpunkten hittar vi bland skåningarna.